Instanța de fond: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. Vitalii Ciumac)
Dosarul nr. 3a-945/24 (2-23088099-02-3a-30082024)

Republica Moldova
Curtea de Apel Centru
D E C I Z I E

21 ianuarie 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al
Curţii de Apel Centru

Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorii Dașchevici Grigore şi Bostan Angela
Grefier Negrei Corina

Judecînd în şedinţă publică, cererea de apel declarată de Casa Națională de Asigurări Sociale asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 21 februarie 2024, adoptată la acțiunea în contencios administrativ depusă de Lucia Popa împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actelor administrative și obligarea stabilirii și achitării pensiei, precum și compensarea cheltuielilor de asistență juridică,

C O N S T A T Ă:

Obiectul acțiunii, circumstanțele cauzei.

La data de 20.06.2023, Lucia Popa a depus acțiunea în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actelor administrative și obligarea stabilirii și achitării pensiei, precum și compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

În motivarea acțiunii reclamanta a menționat că, la data de 27.07.1998 a fost încadrată în organele afacerilor interne ale Republici Moldova, fiind înmatriculată la Academia de Poliție „Ștefan Cel Mare„ ulterior activînd în diverse funcții pînă la 15.03.2023, dată la care și-a încetat raportul de muncă și activitatea în cadrul MAI la cererea personală, demisionînd din funcția de șef (temporar, pe perioada concediului pentru îngrijirea copilului al comisarului principal Loghin Igor Hurii și pe perioada asigurării interimatului funcției de către comisarul principal Burnusus Iurie Petru) al Secției securitate publică a Inspectoratului de Poliție Dubăsari al IGP al MAI.

Raportul de muncă, potrivit ordinului IGP nr.141 ef. din 10.03.2023 a încetat în conformitate cu prevederile art.38 alin.(1), lit.c) din Legea nr.288/2016 (după

acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie), totodată de către Inspectoratul de poliție Dubăsari al IGP al MAI, i-a fost eliberat certificatul *****, potrivit căruia se confirmă că la data încetării raportului de muncă, adică la data de 15.03.2023,vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art.13, lit.a) din Legeanr.1544/1993 a constituit 25 ani, 10 luni şi 24 zile. Certificatul fiind eliberat pentru prezentare la CNAS pentru stabilirea şi acordarea pensiei.

Astfel, la 29.03.2023 reclamanta s-a adresat cu cerere către CTAS Rîşcani privind stabilirea pensiei pentru vechime în muncă în corespundere cu prevederile Legii nr.1544din 23.06.1993, fiind anexate toate actele solicitate de către CTAS Rîşcani, inclusiv ordinul de eliberare şi certificatul menționat mai sus, aceasta fiind înregistrată cu nr.92/2023/3911.

La 19.05.2023 a luat cunoştință cu decizia ***** de respingere a cererii pentru stabilirea pensiei, deoarece nu îndeplineşte condiția privind vechimea în serviciu necesară de cel puțin 25 ani, având la bază perioadele litigante de activitate: 27.07.1998 - 29.07.2005 şi 25.01.2008 - 15.03.2023.

Nefiind deacord cu decizia CTAS Rîşcani, la 22.05.2023 a contestat actul administrativ cu cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale în calitate de autoritate ierarhic superioară, aceasta fiind înregistrată cu nr.P-1146.

Indică reclamanta că, deşi în cererea prealabilă a argumentat şi justificat caracterul ilegal al deciziei contestate precum şi calculul greşit al perioadelor de activitate în organele de forță cu referință la cazuri similare pe care instanțele naționale sau expus, totuşi, la ***** prin răspunsul ***** din *****, de către CNAS a fost informată că cererea prealabilă este respinsă ca fiind neîntemeiată. Motivul respingerii cererii prealabile a fost că, potrivit art.126 alin.(3) al Codului Muncii, concediul suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului de la 3 la 4 ani (modificat prin Legea nr.188 din 21.09.2017, în vigoare 20.10.2017) se include în vechimeade muncă, inclusiv în cea specială, dacă contractul de muncă nu a fost suspendat conform art.78 alin.(1) lit. a). Conform prevederilor art.78 alin.(1) lit.a) din Codul muncii, contractual individual de muncă se suspendă din inițiativa salariatului în cazul concediului pentru îngrijirea copilului în vîrstă de până la 4 ani. Respectiv, acordarea concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului prezumă suspendarea contractului individual de muncă, ce nu poate fi luat în calcul pentru stabilirea pensiei speciale. Urmare examinării certificatului *****, eliberat de către Inspectoratul de poliție Dubăsari, privind calculul vechimii în serviciu, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect.Rîşcani a constatat că contrar prevederilor Legii nr. 1544/1993 şi a pct.7-8 a Hotărârii Guvernului nr.78/1994, a fost inclusă perioada concediului neplătit pentru îngrijirea copilului de la 3 la 6 ani (29.07.2005-24.01.2008) ceia ce a majorat eronat calculul vechimii în muncă. Respectiv, perioada concediului neplătit pentru îngrijirea

copilului de la 3 la 6 ani (29.07.2005-24.01.2008) nu poate fi raportată la prevederile legale prenotate, astfel, nu există temei de includere a perioadei menționate în calculul vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei.

Prin urmare, reieşind din cele expuse, constatând cu certitudine că atât decizia CTAS Rîşcani privind respingerea cererii în stabilirea pensiei, cât şi răspunsul CNAS *****din ***** privind respingerea cererii prealabile sunt neântemeiate şi contrare cu legislația în vigoare, reclamanta consideră că acestea sunt pasibile anulării de către instanța de judecată în procedura contenciosului administrativ. Or, potrivit răspunsului CNAS la cererea prealabilă din *****, acesta nu reflectă argumente şi motive întemeiate care să justifice neincluderea perioadei concediilor suplimentare neplătite pentru îngrijirea copiilor în vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei acordate în temeiul art.126 Codul muncii.

Relevă reclamanta că, pentru stabilirea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă şi mărimea acesteia, legislația națională operează cu două noțiuni - stagiul de cotizare şi vechime în muncă.

Subsecvent CNAS a refuzat includerea în vechimea în muncă perioada concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului până la vîrsta de 6 ani: de la 29.07.2005 pînăla 25.01.2008, menționând că, acordarea concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului prezumă suspendarea contractului individual de muncă, ce nu poate fi luat în calculul vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei speciale.

Potrivit prevederilor art. 126 al Codului muncii (în redacția veche, în vigoare la momentul acordării concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului) avea următorul titlu ,,Concediul suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrstă de la 3 la 6 ani".

Astfel, art. 126 alin. (1) Codul muncii, stipula că în afară de concediul de maternitate şi concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă lavîrsta de 3 ani, femeii, precum şi persoanelor menționate la art. 124 alin.(4), li se acordă, în baza unei cereri scrise, un concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrstăde la 3 la 6 ani, cu menținerea locului de muncă (a funcției), în lipsa locului de muncă anterior (funcției anterioare), persoanelor menționate li se acordă un alt loc de muncă echivalent (funcție echivalentă).

Ulterior, prin Legea nr. 188 din 21.09.2017, în vigoare din 20.10.2017, termenul de 6 ani a fost înlocuit cu termenul de 4 ani.

Alin. (3) art. 126 din Codul muncii prevede că, perioada concediului suplimentar neplătit se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială, dacă contractual individual de muncă nu a fost suspendat conform art.78 alin.(1) lit.a).

Alin.(4) art.75 din Codul muncii prevede că, suspendarea contractului individual de muncă şi reluarea activității de muncă, cu excepția cazurilor

prevăzute la art. 76 lit. a) şi b) şi art. 78 alin. (1) lit. d[1]) și e), se face prin ordinul (dispoziția, decizia, hotărîrea) angajatorului, care se aduce la cunoştința salariatului, contra semnătură, cel tîrziu la data suspendării contractului individual de muncă sau a reluării activității de muncă, or speța în cauză nu face parte din excepțiile vizate.

Alin. (4) art. 126 Codul muncii stabileşte la rândul său că perioada concediului suplimentar neplătit nu se include în vechimea în muncă ce dă dreptul la următorul concediu de odihnă anual plătit, precum și în stagiul de cotizare potrivit legii.

Subsecvent remarcă reclamanta că, din normele relatate supra în coraport cu speța în cauză, se relevă că perioadele aflării reclamantei în concediu neplătit pentru îngrijirea copilului pînă la vîrstade 6 ani nu pot fi incluse în stagiul de cotizare, însă urmează a fi incluse în vechimea în muncă.

Opinează reclamanta că, aplicarea eronată a legii de către CNAS prin refuzul de a include perioada concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului acordat în corespundere cu prevederile art.126 Codul muncii în vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei pentru vechime în muncă se confirmă şi prin lipsa unor argumente justificative aferent neaplicării prevederilor art. 126 alin.(3) Codul muncii, care de fapt sunt identice cu cele din art.124 Codul muncii în partea includerii perioadelor în vechimea în muncă, inclusiv specială.

Prin Decizia sa, oficiul teritorial Rîşcani al CNAS a ignorat totalmente prevederileart. 126 alin. (1) Codul muncii care stabileşte dreptul părintelui de a beneficia de concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrstă de la 3 la 6 ani. Astfel, din conținutulart. 126 Codul muncii rezultă clar că pe parcursul activității în cîmpul muncii un părinte poate beneficia de concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului, iar această perioadă nu se include în stagiul de cotizare, dar se include în vechimea în muncă, inclusiv specială.

Pe motivele expuse supra, reclamanta solicită:

- anularea deciziei CTAS Rîșcani ***** din *****;
- anularea răspunsului CNAS ***** din *****, emis la cererea prealabilă;
- obligarea CNAS de a emite decizie privind stabilirea calcularea și achitarea pentru vechime în muncă lui Popa Lucia, reieșind din Certificatul ***** din ***** eliberat de IP Dubăsari;
- încasarea din contul CNAS în beneficiul reclamantei a cheltuielilor de judecată.

<u>Hotărîrea instanței de fond ce constituie obiectul apelului.</u>

Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 21 februarie 2024, a fost admisă parțial acțiunea în contenciosul administrativ depusă Lucia Popa.

S-a anulat Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale (oficiul teritorial Rîșcani) ** din ***** și Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale ***** din ***** emisă pe marginea cererii prealabile, ca ilegale.***

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil prin care să stabilească, calculeze și să-i achite lui Lucia Popa pensie pentru vechime în muncă cu înlesniri conform calculului din Certificatul ** eliberat de IP Dubăsari.***

Deasemenea s-a dispus încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Lucia Popa suma de 4000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest pretențiile din cererea de chemare în judecată, s-au respins ca neîntemeiate.

<u>Verificarea admisibilității apelului;</u>

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 15 martie 2024, Casa Națională de Asigurări declarat apel asupra hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 21 februarie 2024 .

În conformitate cu prevederile art. 232 alin. (1) Cod administrativ, *apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată transmite neîntîrziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărîrii, instanţei de apel.*

Din materialele cauzei rezultă că, la caz hotărîrea instanţei de fond a fost pronunţată public la 21 februarie 2024, iar cererea de apel a fost depusă la 15 martie 2024, prin urmare Completul judiciar constată că, apelul declarat a fost depus în interiorul termenului legal.

Potrivit art. 232 alin. (2) Cod administrativ, *motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărîrii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată.*

În speță, hotărîrea motivată a fost notificată părții apelante la data de 13 august 2024, iar motivarea apelului a fost depusă la 22 august 2024, adică cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) Cod administrativ.

<u>Argumentele apelantului vis-a-vis de pretinsa ilegalitate a hotărîrii atacate cu apel.</u>

În susținerea apelului, Casa Națională de Asigurări Sociale, a indicat că, cu hotărârea în cauză, nu este de acord din următoarele considerente. Instanța de judecată la examinarea cauzei a emis o hotărâre pripită nefiind studiate minuțios actele normative în vigoare, care reglementează obiectul litigiului. Nu au fost

luate în considerație argumentările pârâtului expuse în referință, care prin materialele probante au solicitat respingerea cererii ca neîntemeiată.

Menționează că, legiuitorul este unica autoritate care are dreptul de a stabili condiții specifice pentru exercitarea drepturilor sociale, respectiv, apreciază critic poziția instanței de fond care în lipsa temeiului legal a dispus obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actului administrativ individual favorabil cu privire la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă a reclamantei în baza certificatului nr. 34/34-1315-401 din 17.03.2023 eliberat de Inspectoratul de Poliție Dubăsari.

Reiterează că, instanța de fond a emis o hotărâre pripită fapt ce se datorează lipsei analizării certificatului emis de Inspectoratul de Poliție Dubăsari nr. 34/34-1315- 401 din 17.03.2023 în care se reflectă vechimea în muncă a intimatei cu includerea perioadei concediului neplătit pentru îngrijirea copilului de la 3 ani până la 6 ani (*****.

Partea apelantă menționează că, legea aplicabilă la caz este Legea nr. 1544/1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare.

Conform art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544/1993, militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani și 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani.

La depunerea cererii de stabilire a pensiei, a fost anexat Certificatul nr. 34/34-1315-401 din 17.03.2023 prin care instituția de forță la care a activat intimata a confirmat vechimea în muncă la momentul eliberării de 25 ani 10 luni și 24 zile.

Conform art. 49 alin. (3) din legea nominalizată, organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (câștigul), eliberate de organele abilitate.

Respectiv, urmare verificării certificatului menționat, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Râșcani a constatat că organul abilitat în calcularea vechimii în muncă (Inspectoratul de Poliție Dubăsari) eronat a calculat vechimea în muncă cu includerea perioadei concediului neplătit pentru îngrijirea copilului de la 3 ani până la 6 ani (29.07.2005 -24.01.2008). Potrivit calculelor organului

abilitat în stabilirea pensiei, vechimea în muncă a intimatei la momentul depunerii cererii de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă este de 23 ani 05 luni și 16 zile, respectiv, se constată faptul neîntrunirii condițiilor prevăzute la art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544/1993. Or, vechimea în serviciu în vederea stabilirii pensiei pentru vechime în muncă, începând cu data de 01.07.2020 este de 25 ani.

În acest context, conchide partea apelantă că certificatul nominalizat este nul din oficiu din motiv că actul normativ în temeiul căruia a fost emis nu prevede includerea perioadei concediului neplătit pentru îngrijirea copilului de la 3 ani până la 6 ani (29.07.2005-24.01.2008).

Întru argumentarea poziției invocate partea apelantă menționează următoarele. Modul de calculare a vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în condițiile legii nominalizate, este prevăzut de punctele 7 și 8 din Hotărârea Guvernului nr.78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare.

Potrivit art. 126 alin. (3) al Codului Muncii, concediul suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de la 3 la 4 ani (modificat prin Legea nr. 188 din 21.09.2017, în vigoare 20.10.2017) se include în vechimea în muncă, inclusiv în cea specială, dacă contractul individual de muncă nu a fost suspendat conform art. 78 alin. (1) lit. a).

Conform prevederilor art. 78 alin. (1) lit. a) din Codul muncii, contractul individual de muncă se suspendă din inițiativa salariatului în cazul concediului pentru îngrijirea copilului în vârstă de până la 4 ani.

Respectiv, acordarea concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului prezumă suspendarea contractului individual de muncă, ce nu poate fi luat în calculul vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei speciale.

Urmare verificării certificatului menționat, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Râșcani a constatat că contrat prevederilor legale a fost inclusă perioada concediului neplătit pentru îngrijirea copilului de la 3 ani până la 6 ani (*****.

Conform calculului organului abilitat în stabilirea pensiei, vechimea în muncă a intimatei la momentul depunerii cererii de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă este de 23 ani 05 luni și 16 zile, respectiv, se constată faptul neîntrunirii condițiilor prevăzute la art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544/1993.

Casa Națională de Asigurări Sociale apreciază critic Certificatul nr. 34/34-1315-401 din 17.03.2023 eliberat de Inspectoratul de Poliție Dubăsari, or, certificatul respectiv este nul din oficiu și nu poate servi drept temei de stabilire a

pensiei pentru vechime în muncă, dat fiind faptul că nu corespunde prevederilor actului normativ în temeiul căruia a fost emis.

În această ordine de idei, în opina părții apelante, perioada concediului neplătit pentru îngrijirea copilului de la 3 ani până la vârsta de 6 ani (29.07.2005-24.01.2008) nu poate fi raportată la prevederile legale prenotate, respectiv, nu există temei de includere a perioadei menționate, în calculul vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei.

În consecință, analizând cadrul normativ invocat, constată partea apelantă că datele reflectate în certificatul prezentat de către intimată nu corespunde prevederilor legislative aplicabile la caz.

În temeiul celor expuse supra, Casa Națională de Asigurări Sociale solicită admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanţei, cu pronunţarea unei noi hotărâri prin care cererea intimatului să fie respinsă ca neîntemeiată.

Argumentele părții intimate vis-avis de apelul declarat:

Prin referința depusă, intimata reiterînd argumentele de fapt și de drept indicate în cererea de chemare în judecată a solicitat respingerea apelului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu menținerea hotărîrii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 21 februarie 2024, ca fiind legală și întemeiată.

Argumentele participanților invocate în cadrul judecării apelului:

Reprezentantul părții apelante Casei Naționale de Asigurări Sociale, Rotaru Viorica, în ședința instanței de apel a susținut integral argumentele indicate în motivarea apelului, a solicitat admiterea acestuia în sensul formulat.

Intimata Lucia Popa și reprezentantul său, avocatul Kovali Vladimir, în ședința instanței de apel, au susținut argumentele indicate în referința depusă, au pledat pentru respingerea apelului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu menținerea hotărîrii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 21 februarie 2024, ca fiind legală și întemeiată.

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului şi înscrisurile administrate, verificând argumentele expuse în cererea de apel, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru conchide că apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale este neîntemeiat, motiv din care urmează a fi respins cu menţinerea hotărîrii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 21 februarie 2024, din următoarele considerente.

Aprecierea instanţei de apel a argumentelor părţilor şi cadrului legal aplicabil speţei:

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, *procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169–171.*

Potrivit dispoziţiilor art.219 alin.(1), (3) Cod administrativ, *(1) Instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. (3) Instanţa de judecată nu are dreptul să depăşească limitele pretenţiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.*

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, *examinînd cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii-* ***respinge apelul.***

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.*

În temeiul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.*

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importanţă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet, fiind elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.

Prevederile legale enunţate impun în mod expres, obligația instanţei de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Respectiv, conform practicii CEDO instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa inferioară. (*Hirro Balani c. Spaniei*, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Completul de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Centru, analizând legalitatea hotărârii pronunţate în raport cu prevederile art.225 Cod administrativ; art. 239 – 241 Cod de procedură civilă, constată că aceasta urmează a fi menţinută, or instanţa de fond, corect a elucidat şi constatat circumstanţele cauzei, a verificat şi apreciat obiectiv, probele prezente la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Materialul probatoriu administrat de instanţa de fond, denotă următoarea situaţie;

<u>În fapt:</u>

Materialele cauzei și ale dosarului administrativ atestă că, prin Ordinul *****, IGP a dispus încetarea raportului de serviciu al funcționarului public cu statutut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr.288 din 16.12.2016, conform art.38 alin.(1) lit.c) în privința Luciei Popa.(f.d.a. 24-25)

În conformitate cu certificatul nr.34/34-1315 din ***** emis de către Inspectoratul de Poliţie Dubăsari în privința lui Popa Lucia, se confirmă faptul că, potrivit informaţiilor gestionate de către Ministerul Afacerilor Interne, vechimea în muncă a reclamantei Lucia Popa pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art.13 lit. a) al Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele Organelor Afacerilor Interne nr.1544 din 23.06.1993, la data de 01.04.2021, a constituit 25 (douăzeci și cinci) ani, 10 (zece) luni, 24 (douăzeci și patru) zile. (f.d. 12)

Prin cererea nr.92/2023/3911 din 29 martie 2023, Lucia Popa a solicitat CTAS Rîșcani stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă.(f.d.a.1)

În temeiului deciziei ***** din *****, CTAS Rîșcani a respins cererea de stabilire a pensiei deoarece reclamanta/intimată nu are realizat un stagiu necesar cu vechimea în muncă de cel puțin 25 ani. (f.d.a.2)

Nefiind de acord cu decizia CTAS Rîșcani, la data de 22.05.2023, Popa Lucia s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea deciziei CTAS Rîșcani ***** din *****. (f.d. 10)

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. P-1146/23 din 05 iunie 2023, cererea prealabilă s-a respins ca neîntemeiată. (f.d.11)

La 20.06.2023, Lucia Popa a sesizat instanța de contencios administrativ cu prezenta acțiune prin care a solicitat:

- anularea deciziei CTAS Rîșcani ***** din *****;
- anularea răspunsului CNAS ***** din *****, emis la cererea prealabilă;
- obligarea CNAS de a emite decizie privind stabilirea calcularea și achitarea pentru vechime în muncă lui Popa Lucia, reieșind din Certificatul ***** din ***** eliberat de IP Dubăsari;
- încasarea din contul CNAS în beneficiul reclamantei a cheltuielilor de judecată.

<u>Admisibilitatea acțiunii:</u>

Prevederi relevante ale Codului administrative sunt următoarele:

Articolul 20. *Acţiunea în contencios administrativ*

Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată

competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Articolul 206. *Felurile acţiunilor în contencios administrativ*

(1) O acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

b) obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare);

Reieșind din cerințele formulate în cererea de chemare în judecată, rezultă că, acțiunea reclamantei este una în obligare.

Articolul 191. *Competenţa jurisdicţională pentru acţiunea în contencios administrativ*

(1) Cu excepţia cazurilor prevăzute la alin.(2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ.

Articolul 196. *Competenţa teritorială pentru acţiunea în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contencios administrativ se depune la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială îşi are sediul autoritatea publică care a desfăşurat activitatea administrativă contestată, daca legea nu prevede altfel.

Ținînd cont de obiectul acțiunii, sediul autorității publice pîrîte, precum și avînd în vedere prevederile art.191 alin.(1) Cod administrativ, examinarea prezentei cauze ține de competența Judecătoriei Chișinău, or obiectul acesteia nu se regăsește în excepțiile de la alin.(2) și (3) a art.191 Cod administrativ.

Astfel, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de reclamantă cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale.

Articolul 17. *Dreptul vătămat*

Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Se reține, că prin acțiunea depusă, Lucia Popa a revendicat apărarea pe calea controlului judecătoresc a unui drept în sensul art.17 Cod administrativ, și anume, dreptul la stabilirea pensiei.

Articolul 39. *Accesul liber la justiţie*

(1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Articolul 189. *Înaintarea acţiunii în contencios administrativ*

(1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Articolul 10. *Actul administrativ individual*

(1) Actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 11. *Categoriile actelor administrative individuale*

(1) Actele administrative individuale pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

Instanța de apel statuează că, Decizia CTAS Rîșcani ***** din ***** și Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale ***** din ***** emisă pe marginea cererii prealabile- constituie acte administrative defavorabile reclamantei.

Articolul 19. *Cererea prealabilă*

Cererea prealabilă este instituţia care oferă o cale de soluţionare prejudiciară a litigiilor administrative.

Articolul 162. *Scopul procedurii prealabile*

(1) Procedura prealabilă urmăreşte scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale.

(2) Dacă autoritatea publică nu soluţionează petiţia în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă.

(3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul;

b) emiterea unui act administrativ individual.

Articolul 208. *Respectarea procedurii prealabile*

(1) Până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.

După cum rezultă din materialele cauzei elucidate anterior, Lucia Popa a contestat cu cerere prealabilă Decizia CTAS Rîșcani ***** din *****.

Prin Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale ***** din *****, cererea prealabilă s-a respins ca neîntemeiată.

Articolul 209. *Termenul de înaintare a acţiunii în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:

a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia;

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, acțiunea

înaintată de Lucia Popa la 20.06.2023, a fost depusă în instanța de contencios administrativ în termen, cît și cu respectarea procedurii prealabile, din care motive, instanța de fond corect a conchis asupra admisibilității acțiunii și a reținut spre examinare fondul cerințelor formulate în acțiune.

Referitor la fondul acțiunii.

Prevederi relevante ale Codului administrative sunt următoarele:

Articolul 224. *Hotărîrile instanţei de judecată*

(1) Examinînd acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri:

b) în baza unei acţiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă şi obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenţiei reclamantului de emitere a actului este întemeiată;

Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 21 februarie 2024, a fost admisă parțial acțiunea în contenciosul administrativ depusă Lucia Popa.

S-a anulat Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale (oficiul teritorial Rîșcani) ***** din ***** și Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale ***** din ***** emisă pe marginea cererii prealabile, ca ilegale.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil prin care să stabilească, calculeze și să-i achite lui Lucia Popa pensie pentru vechime în muncă cu înlesniri conform calculului din Certificatul ***** eliberat de IP Dubăsari.

Deasemenea s-a dispus încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Lucia Popa suma de 4000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest pretențiile din cererea de chemare în judecată, s-au respins ca neîntemeiate.

Judecând cauza în ordine de apel, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că soluția fondului este una întemeiată, urmînd a fi menținută, din considerentele ce vor fi expuse încontinuare.

La caz, Completul judiciar reiterează că, obiectul acțiunii ține de drepturile persoanei la stabilirea/calcularea pensiei, drepturi ce fac parte din categoria drepturilor sociale.

În acest sens, Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituţionalităţii unor legi de modificare a condiţiilor de asigurare cu pensii şi alte plăţi sociale pentru unele categorii de salariaţi a statuat cu titlu de principiu că, un drept social poate fi obiectul protecţiei constituţionale garantate de art.46 şi, respectiv, art.1 din Protocolul nr.1 la Convenţia Europeană

numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit şi are o valoare economică. Aplicativ la prezenta cauză, un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică şi astfel constituie un drept de proprietate al persoanei.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a asimilat dreptul la prestații sociale unui drept de proprietate, în sensul articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenţia Europeană, doar în cazul persoanelor care au plătit contribuţii la un sistem de protecţie socială (Müller v. Austria, decizia din 16 decembrie 1974), ulterior jurisprudența acesteia a evoluat, nu fără de ambiguități în ceea ce privește prestațiile non-contributive, spre o protecție mai largă.

În acest context, în cauza *Stec şi alţii v. Marea Britanie* (decizia de admisibilitate din 6 iulie 2005) Marea Cameră a Curţii Europene a statuat, cu valoare de principiu, că atunci când un Stat Parte pune în aplicare o legislație care prevede plata automată a unei prestații sociale – indiferent dacă acordarea acestei prestații depinde sau nu de plata prealabilă a contribuțiilor – această legislație trebuie să fie considerată ca generând un interes patrimonial ce ține de domeniul de aplicare al articolului 1 din Protocolul nr.1 pentru persoanele care îndeplinesc cerințele sale.

Statele părţi la Convenţie dispun de o marjă largă de apreciere pentru reglementarea politicii lor sociale. Curtea Europeană a reamintit, în acest sens, că autorităţile naţionale sunt, în principiu, cel mai bine plasate pentru a alege mijloacele cele mai adecvate în atingerea scopului stabilirii unui echilibru între cheltuielile şi veniturile publice, având în vedere că acestea cunosc nevoile propriei societăţi (*Terazzi SRL v. Italia*, hotărârea din 17 octombrie 2002, § 85, şi *Wieczorek v. Polonia*, hotărârea din 8 decembrie 2009, § 59)

Deşi principiile care rezultă din articolul 1 din Protocolul nr. 1 sunt aplicabile şi în cazul pensiilor (*Stummer v. Austria* [MC], hotărârea din 7 iulie 2011, § 82), totuşi, dispoziţiile acestuia nu garantează, ca atare, vreun drept la primirea unei pensii într-un anumit cuantum (*Maggio şi alţii v. Italia*, hotărârea din 31 mai 2011, § 55).

În același timp, în cazul în care cuantumul unui drept salarial sau unei pensii stabilite este redus sau anulat, această măsură poate constitui o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate, care trebuie să fie justificată (a se vedea mutatis mutandis *Rasmussen v. Polonia*, hotărârea din 28 aprilie 2009, § 71). Or, o condiție esențială pentru ca ingerința să fie considerată drept compatibilă cu art. 1 din Protocolul nr. 1 este faptul că aceasta trebuie să fie prevăzută de lege şi să servească unui interes public legitim.

Totodată, trebuie să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite şi scopul urmărit prin orice măsură de natură a priva o persoană de proprietatea sa (*James şi alţii v. Regatul Unit*, hotărârea din 21

februarie 1986). Echilibrul cerut nu va fi realizat în cazul în care persoanei în cauză îi revine suportarea unei sarcini individuale excesive (*Maggio şi alţii v. Italia*).

Cu raportare la speța în cauză, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru reține că, potrivit art.47 din Constituția Republicii Moldova, (1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea şi bunăstarea, lui şi familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcămintea, locuinţa, îngrijirea medicală, precum şi serviciile sociale necesare. (2) Cetăţenii au dreptul la asigurare în caz de: şomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrîneţe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistenţă, în urma unor împrejurări independente de voinţa lor.

Conform art. 2 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544 din 23.06.1993*, militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarilor publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care au dreptul la pensie li se stabileşte pensie după eliberare din serviciu.*

Conform art. 13 lit. a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544 din 23.06.1993, *dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au: militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puţin 20 de ani şi 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, pînă la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani, conform următorului tabel:*

De la 1 iulie	**Vechimea în serviciu**
2011	20 ani 6 luni
2012	21 ani
2013	21 ani 6 luni
2014	22 ani
2015	22 ani 6 luni
2016	23 ani
2017	23 ani 6 luni
2018	24 ani

2019	24 ani 6 luni
2020	**25 ani**

În acord cu prevederile art.14 lit. a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544 din 23.06.1993, *mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabileşte în următoarele proporţii: pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi pentru funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care au o vechime în serviciu stabilită la art.13 lit.a) – 50 procente din suma soldei, iar pentru cei pensionaţi pentru limită de vîrstă sau din motive de boală – 55 procente din suma soldei; pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art.13 lit.a) – 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume.*

Conform art.48 din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544 din 23.06.1993*, pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, ale funcţionarilor publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, ale ofiţerilor de protecţie şi colaboratorilor organelor securităţii statului, Centrului Naţional Anticorupţie şi ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Naţională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.*

Raportînd cadrul legal la circumstanțele faptice ale cauzei, instanța de apel reține ca fiind stabilită certitudinea faptului că, prin Ordinul *****, IGP a dispus încetarea raportului de serviciu al funcționarului public cu statutul special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr.288 din 16.12.2016, conform art.38 alin.(1) lit.c) în privința Luciei Popa.(f.d.a. 24-25)

În conformitate cu certificatul nr.34/34-1315 din ***** emis de către Inspectoratul de Poliție Dubăsari în privința lui Popa Lucia, se confirmă faptul că, potrivit informaţiilor gestionate de către Ministerul Afacerilor Interne, vechimea în muncă a reclamantei Lucia Popa pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art.13 lit. a) al Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele Organelor Afacerilor Interne nr.1544 din 23.06.1993, la data de 01.04.2021, a constituit 25 (douăzeci și cinci) ani, 10 (zece) luni, 24 (douăzeci și patru) zile. (f.d. 12)

Prin cererea nr.92/2023/3911 din 29 martie 2023, Lucia Popa a solicitat CTAS Rîșcani stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă.(f.d.a.1)

În temeiului deciziei ***** din *****, CTAS Rîșcani a respins cererea de stabilire a pensiei deoarece reclamanta/intimată nu are realizat un stagiu necesar cu vechimea în muncă de cel puțin 25 ani. (f.d.a.2)

Astfel, atît CTAS Rîșcani cît și CNAS susțin că, certificatului emis de Inspectoratul de Poliție Dubăsari nr. 34/34-1315- 401 din 17.03.2023 în care se reflectă vechimea în muncă a intimatei cu includerea perioadei concediului neplătit pentru îngrijirea copilului de la 3 ani până la 6 ani (*****, este unul nul, deoarece potrivit art. 126 alin. (3) al Codului Muncii, concediul suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de la 3 la 4 ani (modificat prin Legea nr. 188 din 21.09.2017, în vigoare 20.10.2017) se include în vechimea în muncă, inclusiv în cea specială, dacă contractul individual de muncă nu a fost suspendat conform art. 78 alin. (1) lit. a). Iar conform prevederilor art. 78 alin. (1) lit. a) din Codul muncii, contractul individual de muncă se suspendă din inițiativa salariatului în cazul concediului pentru îngrijirea copilului în vârstă de până la 4 ani.

Completul judiciar va aprecia ca neîntemeiată poziția autorității publice apelante. Or, conform art. 18 al Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544 din 23.06.1993, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art.13 lit.a) militarilor care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarilor publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, al cărui mod este stabilit de Guvern, se ia în calcul (…); f) alte perioade de activitate prevăzute de legislaţie.

Codul Muncii al Republicii Moldova, la art. 126, în vigoare la momentul acordării concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului prevedea că, (1) În afară de concediul de maternitate şi concediul parţial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, femeii, precum şi persoanelor menţionate la art.124 alin.(4), li se acordă, în baza unei cereri scrise, un concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrstă de la 3 la 6 ani, **cu menţinerea locului de muncă** (a funcţiei).

(3) **Perioada concediului suplimentar neplătit se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială**, dacă contractul individual de muncă nu a fost suspendat conform art.78 alin.(1).

Art.78 alin.(1) din Codul Muncii, contractul individual de muncă se suspendă din iniţiativa salariatului în caz de: a) concediu pentru îngrijirea copilului în vîrstă de pînă la 6 ani.

În acest context instanța de apel subliniază că, dreptul la concediu și dreptul la suspendare nu sunt obligatorii simultan. Articolul 126 alin. (1) prevede că salariatul poate solicita concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului de la 3 la 6 ani, cu menținerea locului de muncă. Articolul 78 alin. (1) lit. a) oferă o posibilitate, nu o obligație, ca salariatul să ceară suspendarea contractului în cazul acestui concediu.

Prin urmare, dacă nu solicită suspendarea contractului conform art. 78 alin. (1), perioada concediului se include în vechimea în muncă (art. 126 alin. (3)). Dacă solicită suspendarea, contractul se întrerupe temporar, iar perioada respectivă nu se mai include în vechimea în muncă.

Prin urmare, normele menționate supra oferă două opțiuni diferite salariatului:

- să beneficieze de concediu fără suspendarea contractului și să păstreze vechimea.

- să solicite suspendarea contractului și să piardă includerea acestei perioade în vechimea în muncă.

Cu raportare la speța în cauză, reieșind din materialele dosarului administrativ, Completul judiciar atestă că, potrivit extrasului din ordinul MAI nr. 217 ef. din 29.07.2005, s-a dispus **a prelungi concediul pentru îngrijirea copilului pînă la atingerea vîrstei de 6 ani** locotenentului de poliție Popa Lucia Grigore (R-041081), ofițer urmărire penală al secției urmărire penală a CPS Botanica al CGP mun.Chișinău, de la 29 iulie 2005 pînă la 29 iulie 2008 (750412).(f.d.a.15). Iar potrivit extrasului din ordinul MAI nr. 18 ef. din 25.01.2008, s-a dispus: **de considerat întrată în exercițiul funcțiunii, după întreruperea concediului pentru îngrijirea copilului:** 4996 pe locotenentul de poliție POPA Lucia Grigore (R-041081), în funcția de ofițer superior al Serviciului cadre al Statului Major și serviciile al Brigăzii nr.1 mobil-operative (Unitatea militară nr.1001) a Departamentului trupelor de carabinieri, eliberînd-o din funcția de ofițer urmărire penală al Secției urmărire penală a CPS Botanica al CGP mun.Chișinău, acordîndu-i gradul militar al corpului de comandă mediu "locotehent", în mod de reatestare, la cererea personală (750412).(f.d.a.16)

Drept urmare, Completul judiciar atestă că, contractul individual de muncă cu reclamanta/intimată nu a fost suspendat pe perioada concediului pentru îngrijirea copilului în vîrstă de pînă la 6 ani, considerent din care instanța de apel atestă că, Decizia ***** din ***** a CTAS Rîșcani și Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale ***** din ***** emisă pe marginea cererii prealabile se bazează pe o interpretare eronată a legislației în vigoare în coraport cu materialele cauzei.

În speță, Casa Națională de Asigurări Sociale, a aplicat eronat prevederile legislației, deoarece contractul individual de muncă al reclamantei nu a fost suspendat pe durata concediului pentru îngrijirea copilului de până la 6 ani.

Astfel, această perioadă corect a fost inclusă ca vechimea în muncă în Certificatul ***** eliberat de IP Dubăsari.

CEDO a reiterat în mai multe cazuri (de exemplu, Markin c. Rusia [2012]) că măsurile de protecție socială pentru părinți, inclusiv concediul pentru îngrijirea copilului, trebuie să fie efective și să nu genereze discriminare indirectă sau limitarea drepturilor viitoare la pensie.

În circumstanțele descrise supra, prima instanță întemeiat a anulat Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale (oficiul teritorial Rîșcani) ***** din ***** și Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale ***** din ***** emisă pe marginea cererii prealabile, ca ilegale și a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil prin care să stabilească, calculeze și să-i achite lui Lucia Popa pensie pentru vechime în muncă cu înlesniri conform calculului din Certificatul ***** eliberat de IP Dubăsari.

Cu referire la cheltuielile de asistență juridică solicitate a fi încasate din contul autorității publice pîrîte, Completul judiciar reține că, potribit art. 96 CPC, (1) Instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.(1^1) Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Conform materialelor cauzei Lucia Popa a fost reprezentată în prezenta cauză de către avocatul Kovali Vladimir, fapt confirmat prin mandatul avocatului nr. 1961921 din 23.03.2023, anexat la dosar (f.d.5) și prin actele îndeplinite (întocmite) de către avocat.

Conform ordinului de plată nr.338615 din 10.06.2023, se confirmă că Lucia Popa, a suportat cheltuieli pentru asistență juridică acordată de avocat în instanța de fond, în sumă de 6000 lei.

Pornind de la practica CEDO, cheltuielile de asistență juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

Pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont de: complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; aportul avocatului la soluționarea cauzei; timpul și munca depusă de avocat; aptitudinile speciale

necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; natura și durata relației dintre avocat și client; experiența, reputația și abilitatea avocatului; justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză; alți factori, la discreția instanței.

Totodată, în jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Costin versus România, hotărârea din 26 mai 2005; cauza Străin și alții versus România, hotărârea din 21 iulie 2005; cauza Petre versus România, hotărârea din 27 iulie 2006, etc.) s-a statuat că partea care a câștigat procesul nu va putea obține rambursarea unor cheltuieli decât în măsura în care se constată realitatea, necesitatea și caracterul lor rezonabil.

Drept urmare, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 6000 lei solicitate de reclamantă spre a fi încasate din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale corect au fost apreciate de instanța de fond că, nu au un caracter necesar și rezonabil, ținând cont de complexitatea litigiului, prestația avocatului, motiv pentru care, întemeiat a dispus încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Lucia Popa suma de 4000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Totodată, Completul judiciar menționează că admiterea parțială a solicitării cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată pentru asistența juridică, în nici un caz nu este ingerința instanței în raporturile de drept instituite între Lucia Popa și avocatul Kovali Vladimir și nu este modificarea condițiilor contractuale stabilite între ultimii prin contractul încheiat pentru acordarea asistenței juridice în prezenta cauză.

Este de menționat că în cazul în care Lucia Popa conform condițiilor contractuale stabilite cu reprezentantul său, a achitat ultimului costul mai mare a asistenței juridice decât cel care i-a fost compensat, atunci acesta este dreptul său și este realizarea condițiilor contractului de asistența juridică încheiat cu avocatul respectiv.

Urmare a constatărilor detaliate supra vis-a-vis de circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, Completul judiciar concluzionează că, argumentele expuse de către Casa Națională de Asigurări Sociale în cererea de apel sunt lipsite de substanță obiectivă, iar instanța de fond - reieșind din cumulul probelor administrate, a soluționat cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărârea emisă fiind legală şi întemeiată, în corespundere cu art. 130 CPC.

Prin prisma acestor constatări, Completul judiciar concluzionează că la caz dubiul judiciar a fost înlăturat, netemeinicia cerințelor părții apelante a fost demonstrată, iar argumentele invocate de către apelantă poartă caracter pur formal.

Cercetând cu maximă diligență materialele prezentate, Colegiul notează că dosarul nu conţine vre-un element susceptibil să o facă să ajungă la o altă concluzie în prezenta cauză.

Sintetizând cele detaliate mai sus, statuând cu certitudine că argumentele părții apelante sunt neîntemeiate, iar hotărârea instanţei de fond este legală și întemeiată, Completul de Contencios Administrativ conchide a respinge apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale şi a menţine hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 21 februarie 2024.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin (1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de Contencios Administrativ din cadrul Colegiului Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Centru

D E C I D E :

Apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, ***se respinge.***

Se menține hotărîrea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 21 februarie 2024.

Decizia este executorie de la emitere, însă poate fi contestată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie.

Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Președintele completului,

Judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Dașchevici

Grigore

Bostan Angela